

4500 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 8 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas glede naročbe nove izdaje Brüdersove knjige o spravljaju in pošiljanju pečkatnega sadja. — Odpoved razstave hmelja v Žalcu. — Štajersko gozdarsko društvo. — Prodaja semenskega zrnja. — Ogledovanje marijinodvorske živine. — Uporaba karbolineja v sadjarstvu. — Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini. — Čilski ali apnenski dušik. — Carina. — O pridelovanju cikorie in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko. — Iz podružnic. — Uradno. — Vposlano. — Opozorjanje. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila. — Priloga: Prospekt trvdke M. Tomec v Humpolcu.

Razglas

glede naročbe nove izdaje Brüdersove knjige o spravljaju in pošiljanju pečkatnega sadja.

P. t. člani c. k. kmetijske družbe opozarjamo, da izide na novo v zalogi družbe brušurica strokovnega učitelja Brüdersa o spravljaju in pošiljanju pečkatnega sadja v nemškem in slovenskem jeziku, ktera se dobi koncem meseca avgusta 1912 pri podružničnih načelstvih po 20 vin izvod.

Da morejo podružnice družbi navesti število izvodov te brošurice, ki ga potrebujejo, priporočamo, da se člani že sedaj oglasijo k naročbi te knjige pri svojih podružničnih načelstvih.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Odpoved razstave hmelja v Žalcu.

Spodnještajersko hmeljarsko društvo v Žalcu nas je obvestilo, da se ne more vršiti za dobo od 15. do 22. septembra t. l. nameravana razstava hmelja v Žalcu, ker je vsled neugodnega vremena med trganjem hmelja jako trpela njega kakovost, in je toraj težko razstaviti v resnici lep hmelj.

Štajersko gozdarsko društvo.

Oddaja gozdnih sadik.

Iz drevesnic štajerskega gozdarskega društva v Kapfenbergu, Kornbergu pri Feldbachu in Oeblarnu v zgornji aniški dolini se bodo oddala spomladi 1913 približno 700.000 krepkih in zdravih gozdnih sadik, po največ triletnih smerek, in nekaj belih borov ter mecesnov z dvema letoma.

V mislu dogovora s štajerskim deželnim odborom in z ozirom na dovoljeno podporo pridejo pred vsem v poštev kmečki posestniki, občine in kmetijske podružnice. Tem se bodo oddajale sadike: tisoč po dve kroni od drevesnice proč brez zavoja in prevažnih stroškov.

Razpošilja se brezizjemno le po povzetju pod poroštvom naročevalca.

Za dobavo teh sadik se je treba čim prej pismeno zglasiti, najpозneje pa do konca decembra pri „Steiermärkischer Forstverein, Graz, Brockmannsgasse Nr. 72“.

Prodaja semenskega zrnja pri semenskih gospodarstvih družbe

in sicer: kmetijski šoli v Grottenhofu, grajščinskem oskrbništvu Teichhof, pošta Straßgang (dr. Klusemann) in grajščinskem oskrbništvu Posthof v Kalsdorfu (Juri Lederer).

P. t. kmetovalci, ki si želijo naročiti zboljšano petkuško rž od grajščine Teichhof ali deželne kmetijske soie Grottenhof in zboljšano deželno rž od grajščine Posthof, obrnejo se naj naravnost na oskrbništvu dotičnega semenskega gospodarstva, pri katerem se izvejo tudi cene.

Ogledovanje živine zveze marijinodvorskih živinorejskih zadrug s pravico prodaje.

Po poročilu načelnika zveze marijinodvorskih živinorejskih zadrug je vendar le imenovanim zadrugam mogoče, prirediti sejem z živino za vzrejo, in se je ta končno določil na 3. oktobra t. l.

O tem obveščamo naše člane in vabimo prodajalce in kupce k mnogobrojnemu obisku.

Uporaba karbolineja v sadjarstvu.

Pred kratkem sem imenoval v nekem članku: „Ne samo saditi, ampak tudi gojiti jih je treba“ mešanico karbolineja in apna najboljšo varstvo v gojitvi sadnega drevja. Danes hočem bolj obsežno razpravljati o uporabi karbolineja, ki se tudi uporablja v vinarstvu in vrtnarstvu, da celó pri gozdarstvu in poljedelstvu (pri zatiranju plevelnih rastlin, razokuženju zemlje in izboljšanju). Govoriti hočem tudi o napravi mešanice karbolineja in apna.

Pred vsem je treba sadno drevje očistiti mahu in lišaja ter hrapavega starega lublja z drevesno strgačo. Pri tem delu se morajo zlasti dobro osnažiti koti med vejami in deblom, kakor tudi stare rane z jekleno krtačo. Stare suhe veje in vodne mladike je treba gladko odžagati in iztrebiti. Spodaj okrog debla se naj razprostre rjuha ali stare vreče za odpadlo mahovje, ki se potem sežge. Na ta način se pokonča mnogo jajčic, bub in ogrcev.

Da se prihrani karbolineja, se od mnogih strani priporoča, namazati, oziroma poškopiti drevesna debla le zgolj z znanim beležem (apnom), kateremu se pridene nekoliko ilovice, krvi i. t. d.; slednje tvarine pa zaraditega, da se omet prime. S čistim karbolinejem bi se naj poškopila v svrhu varčevanja le samo drevesna krona ali vrh.

To pa po mojem prepričanju ne zadostuje za uspešno zatiranje, kajti krvava uš n. pr. ne crkne. Tovarne karbolineja priporočajo, da se uporablja ta tvarina brez primesi. Najuspešnejša bo pač menda zmes karbolineja z apnom, ki za brani prezgodnje dviganje soka v prvi spomladi.

Ako si hočem napraviti 10, 20 ali 30 % karbolinejino raztopino, vzamem za 100 kil (ali 100 litrov) vode 10, 20 ali 30 kil karbolineja.

Če pa si hočem pripraviti 10, 12 ali 13 % zmes karbolineja in apna, tedaj moram dodati 100 litrov nepredebelega beleža 10, 12 ali 13 litrov karbolineja.

Pri nakupu pripravnega karbolineja pa je treba biti previden. Kajti v vodi raztopni karbolinejski pridelki, kateri se od trvdik priporočajo kot karbolinej za sadjarstvo, vsebujejo dostikrat škodljive tvarine, vsebujejo preveč vode — se dobe večkrat popačeni — kakor pač povsod — in toraj niso rabni. V Nemčiji je priznana tovarna za karbolinej dr. Nördlingerja v Flörsheimu a. M. in F. Schachta v Braunschweigu. Prvonavedena trvdika prodaja karbolinej pod imenom „Florium“ s postavno varstveno znamko, in priporoča ta produkt kraljeva vrtnarska šola v Weihenstephanu, cesarski biološki zavod v Dahlem-Berlin; preskuševališče za rastlinske bo-

lezni v Geisheimu i. dr. Cena karbolineja v sodčevih po 200 kil = 35 mark za 100 kil; v pločevinastih posodah po 25 in 50 kil, 40 mark za 100 kil.

Pri nas v Avstriji, kjer se je zlasti bavila s vprašanjem glede uporabe karbolineja c. k. postaja za varstvo rastlin in dosegla s „Florium“ lepe uspehe, se posebno priporoča trvdika Arrhenarius v Amstettenu.

S pravo in umestno uporabo karbolineja pokončamo lahko skoro vse živalske škodljivce, odstranimo mah in lišaj in ugodno vplivamo na rast in rodovitnost sadnega drevja.

Če imamo v sadovnjaku mnogo škodljivcev, jih najprej pokončamo, ako drevje namažemo, oziroma poškopimo dvakrat na leto; pred vsem jeseni pečkato sadje s 30 do 50 %, koščičasto sadje pa z 10 do 20 % raztopino in meseca marca z 10 % karbolinejino raztopino. Splošno zadostuje namazanje dreves z 10 do 12 % raztopino (s čopičem) ali poškopljenje (s škropilnico) proti koncu zime, po mnenju agrikulturno-botaničnega zavoda v Monakovem pa najpripravnejše v začetku meseca marca. Če se to sredstvo zaporedoma umestno uporablja dve leti, potem se lahko opusti za jedno ali dve leti, redkokedaj dalje časa. Na noben način pa se ne sme uporabljati karbolinej v poletnem času, ker škodi listju.

V naslednjih vrsticah še hočem na kratko spregovoriti o zatiranju posebnih boleznij in škodljivcev:

Jajca zmrzlikarja in jabolčnega cvetoderja, z 10 % karbolinejino raztopino meseca marca poškopljena, so bila pokončana v provincijalni sadje- in vinorejski šoli v Trierju. Drevesne škrlatnice (Baumschildlaus), zlasti vrsta „Diapsis“ so se v Geisenheimu z 10 do 12 % raztopino v pozni zimi z uspehom zatirale, in rast dreves vidno povspešala. Proti raku se je uporabljalo čisto karbolinejino olje, ktero je vodstvo v Geisenheimu imenovalo najboljšo sredstvo proti raku. Jajca prsteničarja (Ringelspinner), ki jih najdete okrog vej namotane kakor prstane, se po mnenju postaje za varstvo rastlin na Dunaju, zimska jajca listnih ušij in jajca zavijača (Blattwickler, *tovricina*) po mnenju agrikulturno-botaničnega zavoda v Monakovem z uspehom zatirajo z 10 % „Florium“, oziroma karbolinejino raztopino. Pokrepajo pa po uporabi tega sredstva tudi gosence, molji in druga golazen.

Postaje za varstvo rastlin so za kmetovalca neprecenljive vrednosti. Kmetijski in potovalni učitelji, kakor tudi naobraženi sadjarji bi naj skrbeli za to, da se ljudstvo seznanji z rezultati teh zavodov.

Ker naši sadjarji itak čakajo z zatiranjem sadnih škodljivcev do najhujše sile, priporočal bi, da bi drevje namažali, predno pride zima in pade sneg, s 30 % smesjo karbolineja in apna, spomladi pa, še predno začne gnati drevje, jih poškopili z 10 procentnim karbolinejem. Po učinku bo se potem treba ravnati v bodoče.

Slab karbolinej pa lahko povzroči veliko škodo, zato pa boditi previdni pri nakupu!

Rud. Steppes (Monakovo).

Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini.

(Dalje.)

Bolezni vimena.

Najbolj razširjenim boleznim, katerim so podvržene molzne krave in med njimi skoro zmiraj najboljše molznice, spadajo boleznih vimena; gospodarska škoda, ki jo mora vsled tega trpeti gospodar s tem, da se bodisi namolze manj mleka, bodisi da mleko docela premine, je jako velika. Razventega pa še se mora kmetovalec bati, da se prenesejo kali od teh boleznih na človeka, ki je mleko od bolane krave.

Po sedežu in stopinji obolenja razločujemo manj nevarno, lahko vnetje vimena, ki se po kaže kot površna oteklina in pa nevarno, pravo notranje vnetje vimena.

Prvonavedena bolezen je po največ normalna prikazen in je pravzaprav niti ne moremo nazivati z besedico: vnetje.

Svoj sedež ima v koži in v staničevju spodnje kože ter obstaja v otoku, kateri se navadno razprostira precej enakomerno po celem vimenu in se tuintam razteza še čez njega, po trebuhu dol do skočnega člena in med zadnjima nogama gor do sramnice. Oteklina, če ravno napeta, se otiplje kakor testo, in se nekoliko časa poznajo tudi odtiski prstov, če primemo za vime. Oteklina menjava na vimenu, hodi sem terti, kako pač krava stoji; zlasti je vsled ležanja stisnjena polovica vimena manjša. Živinče se splošno ne čuti bolano, krava molze le mogoče komaj vidno manj kakor navadno, in tudi mleko je neizpremenjeno. Oteklina, katero povzroča vsled brejosti skvarjen krvni otok, se pojavi pred oteklitvijo (vimmjanjem). Živinorejci vidijo to v največjih slučajih prav radi, kot dobro znamenje, zlasti pa pri brejih telicah, češ da bo živinče prav izvrstna molznica.

Navadno je zdravljenje odveč. Po storitvi mine ta oteklina sčasoma sama. Da pa se zabrani prehod k resnični bolezni, priporočam masažo, gladenje in drgnjenje vimena; pazi se naj tudi na to, da bo isto suho, snažno in toplo. Da se zmanjša prevelika napetost vimena, ki povzroča živinčetu bolečine, ko se vleže in vstane, namazati se mora s čistim oljem, neosoljenim surovim maslom ali maščo.

Prav huda bolezen pa je v primeri z ravno opisano notranje vnetje vimena, ki ima svoj sedež v notranjosti vimena samem, v žlezem staničju. Izprva je le katar luknjic žlezne kože, po katerih pride mleko, in pa mlečne cisterne (zbirališča mleka) v vimenu, pozneje pa se vname staničje, ki spaja žlezne zaplatice (Drüsenlappchen) in spremeni se tudi sekret zlučic.

Najnovejša znanost uči, da so vzroki te bolezni gotove bakterije, ki pridejo v zbirališče mleka v vimenu. Prav lahko se zlasti zanesse ta bolezen v stajo z okuženim hlevskim podom, z gnilimi iztrebinami (posteljico) s plesnivo, napol segnilo nasteljo in z molžo z nesnažnimi rokami. Povod pa da za to bolezen prehlad, vsled prepaha, nagla spremenjava temperature, umivanje z mrzlo vodo in ležanje na mrzlih tleh, kakor tudi prepopolno izmolzenje.

Navadno se bolezen loti le jedne (po največ zadnje), po redkem dveh četrtin vimena. Pojavi se pogostoma kar naenkrat, čez noč, brez posebnih prejšnjih znakov. Vneti del vimena je izprva le malo otečen, toda trd. Ako primeš z roko za dotični sisek, molznico to zaboli, živinče takoj odstopi od tebe, brsne proti tvoji roki in krivi hrbet. Oteklina pozneje naraste, včasih je nekako grbasta in govedo šepa na zadnjo nogo pri obolelem sisku.

Splošno se čuti živinče bolano, ne žre več rado, ali pa nekaj časa sploh nič. Krava je dobila vročico. Najvažnejšo spremembo kaže, kakor že omenjeno, mleko. To je sedaj jako rumeno, sedaj bolj višnjevo in pšenasto, potem zopet rudečkasto, ker mu je primešana kri. Pozneje je mleko gnojno, smrdeče, pa tudi manj se ga namolze. Tudi iz zdravih siskov priteče po stopinji vročice manj mleka.

Potek bolezni je navadno dolgotrajen, kajti le malokdaj se otok porazdeli, ampak napravijo se tvorijo, ki se na zunaj odprejo, ali pa zgoščaji, zarastki siskovih luknjic in mlečnih vozalov.

Prva pomoč obstoji v večkratnem in temeljitnem izmolzenju, ki pa se naj izvrši

le jako rahlo in previdno, ker trpi dojnica precejšnje bolečine. Napačno bi bilo, ako bi ne izmolzli trdih siskov. Z molžo vzbudimo siske, zlezina snov se zopet lahko pomnoži in zarastki zginejo. Pri novem oteletenju se dostokrat zopet prikaže mleko v že oglušenem sisku. Toraj trdo postalo četrto vimena marljivo izmolzite in masirajte!

Nadalje priporočam v to svrhu, da se zmanjša izločevanje mleka za nekaj dni, da živinčetu dajemo manj klaje, pač pa rahlih dristil kakor glavbarjeve soli, grenke soli ($\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kile raztopljene v vodi). Kaj prida je kafrovo mazilo, ker olajšuje bolečine in porazdeli. Dobro očinkuje tudi mešanica škroba (Starke), glicerina in vode v razmerju 4:20:2, kateri dodanemo nekoliko zobnikovega (*Hyoscyamus*, Bilsenkraut) olja. Nadalje je koristna tudi soparica. V to svrhu podvezemo vime z rjuho, tako da se njeni konci na hrbtu zvežejo. Prostor med vimenom in rjuho se napolni s toplim senenim drobirjem (sterinjem) ki se obnovi, ko se ohladi*).

To bolezen najprej zabranimo, če vime zmiraj lepo znažimo, ima dekla snažne roke, in siske vsikdar čisto pomolzemo.

Z dobrim zračanjem in večkratnim razokuženjem hlevov pokončamo nebroj povzročiteljev bolezni, in krave ne bodo obolele na vimenih. Kajti te bolezni se najprej pojavijo v taistih hlevih, v katerih ni nobene snage, ki se slabo zračijo in se živini slabo streže. V redno prezračenih hlevih so vimena navajena na svež zrak in ne zbolijo, četudi so vsled svežega zraka mrzla pri vsakem če tako neznatnem prepihu.

Izvanredno nevarna bolezen je tuberkuloza na vimenu. Ker pa bomo govorili o nji pozneje obširno, hočem tukaj navesti le nekaj znakov te bolezni. Spozna se po tem, da oteče ali se strdi jedna ali pa celo več četrto vimena (navadno zadnja četrto). Četrto so takoj izprva nejednakomerne, ker so posamezni deli, zlasti pogostoma zadnji del vimena, trdi, robati, lesnati, vozlasti. Oteklina niso bolestne, ne bolj tople, in postanejo sčasoma na površju grbaste. Na zgornjem delu vimena ležeče mezigovne žleze so povečane in občutimo jih kakor kakšne vozle. V splošnem se živina izprva ne čuti bolana. Vkljub oteklini je mleko lahko cele tedne, da celo mesece navidezno zdravo. Toda tako vleko vsebuje neizmerno množico tuberkelnih glivic, in žalibože ljudje jedo brez pomisleka tako mleko. Še le, ko je bolezen jako napredovala, postane mleko vodeno, rumenkasto, vlečljivo-sluzasto. Tukaj bi pač morala biti previdna gospodinja, kajti zavživanje takega surovega, nekuhanega mleka je nevarno za človeka in žival. Take krave, pri katerih se ugotovi ta opisana bolezen, ki je navadno znak že hude pljučne jetike, se mora takoj zaklati.

Pljučnica.

Pljučnica napada vse naše domače živali vsake starosti; najbolj pogostoma pa obolijo konji, od katerih so ti bolezni posebno podvržena mlada, dobro rejena živinčeta.

Tudi te bolezni vzrok je največkrat prehlad, kakor n. pr. če stoji razgret konj na prepihu, pri mokrotnmrzlem vremenu, če konj hlastno pije mrzlo vodo. Nadaljni vzroki so čezmerni napor, vdihanje ostrega, kadečega ali prašnega zraku, končno če pridejo tuje reči v pljuča, zlasti pri neokretnem vlivanju zdravil. Pogostoma pa pljučnica tudi nastopi kot posledica drugih bolezni.

Pljučnica je več vrst in zato pa tudi več poznavanj za nje. Za lajka te razlike nimajo dosti vrednosti; zadostuje, če pozna glavna znamenja te bolezni. Pred vsem nastopi huda vročica, ki se začne z mrzlico, trepetom na celem truplu, zunanja toplota je na različnih delih različna, to uho je mrzlo, ono vroče. Dihanje je težko, pomnoženo, nosnice (nozdrvi) se izjemoma močno odpirajo, prsi se vidno vzdigujejo

*) Dular priporoča še to-le: Na vime se pričvrsti toplo, kuhano laneno seme, ki se vselej obnovi, ko se začne hladiti. Mesto tega izmivamo vime z gorko ječmenovo ali s popelnovo vodo; po vsakem izmivanju je moramo obrisati, da se ne prehladi. Dobra in koristna je tudi soparica, ki vleče na vime. V to svrhu denemo v škaf sempirja, različnih rož in polijemo z vročo vodo, postavimo pod vime in pokrijemo kravo z odejo, ki sega na obeh straneh skoraj do tal. Na vsak način je umestno podvezati otekle vime z rjuho, a med rjuho in vime naložiti prediva. Ko začne zopet teči pravo mleko iz vimena, pustimo zdravila ter vime samo še mečkajmo, pritiskajmo in gladimo (masirajmo).

in padajo in bolni konj dosti kašlja. Kašelji je kratek, suh in boleč. Konj ne žre nič, žejo pa ima veliko. Bolano živinče stopi proč od jaslji, stoji s povešeno glavo in se ne zmeni za nič več.

V najboljšem slučaju je bolezen odpravljena v 14 dneh, če se namreč preskrbi živinčetu še o pravem času oskrba in pa zdravljenje. Ako pa ne pojenjajo zgoraj opisane prikazni bolezni, in se zanemarja zdravljenje, treba se je bati pogina na pljučni gnilobi ali jetiki. Nujno se mora toraj svetovati, da v takem slučaju kličete takoj živinozdravnika.

Predno pride živinozdravnik, skrbi naj kmetovalec za to, da pride živinče v zmerno topel hlev s čistim zrakom in dovoljno nasteljo. Slabo pripraven je vroč in zaduhel hlevski zrak; ako bolnik — konj hoče žreti, daj mu okusnega, lahko prebavnega krmila v mali množini (pšeničnih otrobov, lanenih pogač, korenja i. t. d.) in mu tudi ponudi večkrat mlačne vode.

Največje važnosti je končno negovanje kože, ki se že pri zdravem živinčetu toliko zanemarja in pri bolnem popolnoma opusti. Pri pljučnem vnetju bi naj bolnika dva do trikrat na dan po poprejšnjem poskropljenju s kafrovcem ali terpentinovim oljem obricali in drgnili. Ako je živinče zelo slabo, da se mu vina ali žganjice. Ugodno vplivajo mokrotopli obkladki (Prizničevi) čez prsa. Prizničevi obkladki obstojijo v tem, da namočimo rjuho iz domačega platna v mrzlo vodo, jo potem tako izžemamo, da ne kaplja več voda iz nje, ter nato boleči del pokrijemo s takim platnom. Da voda ne izhlapi prenašlo, pokrije se mokromrzel obkladek s flanelno ali volneno odejo (konjsko odejo ali sličnim). S tem se tvori mokra toplota, ki vpliva pomirjevalno, olajšuje bolečine in vzbudi delovanje kože.

Vnetje vratu.

Pod vnetjem vratu se razume vnetje žlezne kože goltančeve, jabolka ali krlja in sapnika.

Bolezen navadno napada mlado živino in nastane vsled prehlajenja, n. pr. če stojijo segreti konji na prostem, ne da bi jih pokrili; če leži živina na mokrih ali mrzlih tleh; če jo zasači burja; ako stoji na hudem prepihu i. t. d. Tudi more prašno krmilo ali vdihanje zelo mrzlega, razdražljivega (dim) zraku povzročiti vnetje vratu.

Značilno znamenje te bolezni je, da drži bolana žival vrat stegnen in ga le skrajno malo premika; ako pa ga stisnemo, je zelo občutljiv. Požiranje je otežkočeno, in ostane krmilo v obliki klopčičev v gobcu, ker ga živinče ne more požreti, ali pa ji pride voda, ki jo je pila živina, pri nosnicah zopet nazaj. Kašelji je boleč, izprva kratek in suh, pozneje pa moker in rahel; pri kašlju se živinče zelo peni. Ko jo napade kašelji, je živina zaradi tega, ker jo kašelji duši, zelo zbegana in razburjena.

Bolezen se ozdravi v 8 do 14 dneh. Težkoče pri požiranju ponehajo, kašelji postane bolj rahel in izeja se žlem. Ako se bolezen pohujša, treba je paziti na trenutke, ko živino kašelji pogostoma hoče naravnost zadušiti, ker ji ne da dihati. V kolikor sme živinozdravnik zdraviti brez škode in nevarnosti tako obolelo živinče, naj ga pred vsem zažene v toplo, toda ne zaduhlo stajo, ter mu poskrbi za tekoče klajilo (pšenične otrobe v vodi), ker suhih ne more požirati. Bolani del vratu se naj namaže z mastjo in potem obloži s Prizničevimi obkladki, kakor sem to nasvetoval pri pljučnici. Da se odstrani žlem in slina iz gobca, treba ga je očistiti in izplakniti z vodo in jesihom.

Priporoča se tudi, da živinče vdihava vodno soparo, da se s tem povspesuje izločitev hrakljev in žlema. Z ozirom na to, da živinče le težko požira in ker se je bati, da bi mu zašlo kaj v sapnik, ne uporabljajmo domačih znotrajnih zdravil.

Zaprtje pri konju in govedu.

Pri zaprtju ne gre od živali nič ali le celo malo blata za več ali manj časa.

Pri konjih da povod za to bolezen krmljenje velike množine suhih klajil, kakor otrobov, kuruze ali turščice, že vnetih krmil, kakor sparjene zelene krme, svežega sena. Tudi mehnični zadržki, kakor kamenčki v črevesih lahko povzročijo to bolezen.

Znaki so ravnoisti kakor pri koliki. Zadnji del trupla je zaphan. Blato se drži v malih klopkih, je suho in obdano s trdo in nekam čudno svetlo skorjo. Živinče se sicer močno sili k blatu,

toda spravi ga le v malih množinah od sebe. V blatu se pogostoma tudi najdejo slabo prebavljena klajla.

Prva pomoč obstoji v tem, da se v svrhu iztrebljenja črev da živini olje, v vodi razpuščena Glauberjeva sol, in da ji brizgamo v mastnik milnico.

Pri govedu je ta bolezen zaprtje deveterogub (Blättermagen oder Löser) ali kronična neprebavnost. Zbolel je namreč govedu tretji želodec, ki se imenuje deveterogub*.

Vzrok te bolezni je: Trajno pokladanje oslabilih pustih klajil (skuhe), pokvarjena piča, na katero je padla slana ali ktera je pomrznila (zgodnja pomladanska ali pozna jesenska paša).

Bolezen spoznaš na tem, da živina noče žreti, nič več ne prežvekuje, leva lakotnica ji je napeta, od živinčeta gre le redkokedaj blato, ki je suho in z neko steklasto žlezo pokrito. Ako se bolezen še shujša, postane živinče nekam žalostno in pobito, in pojavi se vročica. Živinče poleže, stoka in škrtka z zobmi. Smrček je razpokan in suh.

Zdravljenje obstoji v tem, da se živini ne da na noben način tako dolgo nobene klaje, dokler ne prežvekuje, in ni prebavljenje v redu. Izprva se mora toraj postiti in dobi še le nato polovico prejšnje množine krme v lahko prebavljivi obliki, za pijačo pa le postano vodo. Kot notranjo zdravilo se priporoča Glauberjeva sol in solna kislina. Uspeh teh zdravil pomnožiš s klistiri in obdriganjem živinčeta. Koliko zdravila se naj da živinčetu, to bo določil v vsakem posameznem slučaju živinozdravnik.**

Pri teletih nastane bolezen s tem, da ne gre stran klejasto (linasto blato), ki se je nabralo v mladičevih črevih še za časa bivanja v starkinem telesu. Mladič se sicer trudi, da bi spravil blato od sebe, toda zastoj. Pri tem prizadevanju se mu truplo kar napne, in le težko diha. Živino-rejec naj gleda na to, da mladič posesa prvo mleko, takomenovano „mleziivo“ ali „zmlzvo“ (Kolostralmilch), in tele mu ne bo zbolelo, ampak ostalo zdravo. Če pa se tele vkljub temu ne more očistiti, klistiraj ga z mlačnim kameličnim čajem, v kterega si pomešal malo mila in olja.

Pride še.

Čilski ali apnenski dušik.

Tudi v malih kmečkih gospodarstvih ne zadostuje dandanašnji hlevski gnoj, ampak treba je dati ti ali oni rastlini dušika v obliki umetnih gnojil. Da se to zgodi v večjih novodobnih gospodarstvih, se razume samo obsebi.

Dušičnatim gnojilom spadajo zlasti čilski solitar, apnenski dušik in žveplenokisli amonijak. Od teh gnojil dajejo ravno kmetovalci prednost čilskemu solitru pred apnenskim dušikom. Tudi žveplenokisli amonijak rajši uporabljajo nego apnenski dušik. Seveda je znan učinek čilja kot posebno hiter, ker naravnost dela čudeže popoletnih pridelkih, pa tudi pri posebno pozni jesenski setvi zaradi prirodne uporabe (natrosi se po setvi).

Pa tudi v slučajih, kjer se ne gre za takojšnjo učinkovanje, se brani poljedelec — in ravno zopet mali kmetovalec, uporabljati apnenski

* Če živina žre suho krmo ali se pase, zviža le površno prežvečeno klajo v kepe ter jih požira. Požiralnik pa je na spodnji strani zelo ozek; kepe ne morejo zaradi tega skozi, ampak sirijo in odpirajo vhod v vamp (prvi želodec goveda, Pansen), ki je stranski in obsežni požiralnikov izrastek. Sito govedo počiva najraje v kakem zavetju; medtem se pomika hrana v vampov privesek, kapico (drugi želodec goveda, Netzmagen), v kateri se sprjema v okrogle prežvečke. Govedo bruha prežvečke v usta, kjer jih premeša in premešava s slinov redek sok, ki se cedi po žlebastem spodnjem požiralniku v tretji želodčni oddelek, deveterogub (Blättermagen) in od tod v širičnik (četrti želodec Labmagen). Širičnik izloča sirilo (Lab), pepsine in solno kislino in je tedaj primeren želodcu drugih sesalcev, dočim sta vamp in kapica le nekaki shrambi. Vse želodčno delo se deli tako na štiri dele in vsak oddelek opravlja svoj posel bolje in uspešneje nego enoten želodec, načelo razdeljenega dela.

** Dular pravi: Če je bolezen hujša in posebno če je blato močno trdo, ali če sploh ne gre od živinčeta, daj odraslemu govedu dvakrat v 12 urah 80 gramov lopatike (Aloë) in en kilogram grenke soli, napravljene z moko in vodo v testo. Če se začne živinče pri prvi polovici, teh zdravil snažiti, ji drugega ni treba dajati. Tudi kubinjska sol je v ta namen dobra, ker deloma popravi želodec, deloma pa živinče užaja, da mnogo pije, in se na ta način zmehča blato. Ako ni blato pretrdo in če je postalo vsled dristila mehkejšo, daj bolnemu živinčetu po dvakrat na dan po eno žlico surove solne kisline (Salzsäure) in dve žlici špirita v steklenici pelinovega čaja. Koristno zdravilo je tudi, če daš govedu na dan 100 gramov stolčenih korenin kalmeža in encijana.

dušik, češ da je imel neuspehe; hud sem na to umetno gnojilo ko zeleni kuščar, rekel mi je pred kratkim kmetovalec. Pa ni imel tako neprav ta kmet; kajti po raztrošenju apnenskega dušika se tvori dvoje vrst rastlinskih strupov; cijanamid (Zyanamid) in dicianamid (Dizyanamid). Neuspehi pa izvirajo le od napačne uporabe tega gnojila ali pa je kriva slabo obdelana zemlja. O tem pa par besedij na koncu članka.

Stavljeno vprašanje: čilski ali apnenski dušik? hočemo obravnavati zaradi tega, ker je ravno sedaj — in če sem dobro poučen vsled pojavljenja „rumena mrzlice“ in zaradi pomanjkanja delavcev v čilski provinciji (Južna Amerika) — cena čilskemu solitru nenavadno visoka in bo še poskočila, ker ta produkt kmetovalci izvanredno radi uporabljajo. Temu nasproti pa je apnenski dušik, pri kterem se — kakor je znano — dušik iz zraku v vteumnih napravah kemično veže z apnom, sedaj primeroma po ceni, ker se tuintam otvorijo še nadaljne take tvrdke in tovarne. Žveplenokisli amonijak je skoro ravnokotako drag kakor čilski solitar in bo najbrž tudi poskočila njegova cena.

Z apnenskim dušikom damo toraj dandanes zemlji redilne snovi „dušika“ najbolj po ceni.

Po poročilu kmetijskega tednika za saksonsko provincijo št. 29, so razlike glede cen sledeče: funtni odstotek dušika v čilju stane 75 pfenigov, funtni odstotek dušika v apnenskem dušiku (17 do 20% blaga) pa pride na 59 pfenigov (pfenig približno naš vinar). Razlika, preračunjena na 15% gnojilo, znaša pri meterskem stotu okroglo 2 marki (marka je približno naša krona), ker stane apnenski dušik sedaj 9 mark 15 pfenigov tovarnine prosto na postajo postavljen, medtem ko znaša kupnina za čilski solitar po tem — kje leži postaja, 11 mark 15 pfenigov do 11 mark 40 pfenigov. Da se pri taki razliki tudi pri manjših naročilih dušičnatih gnojil lahko prihrani denar, je jasno, in iz tega vzroka bo se na to oziral vsak trezno misleči kmetovalec.

Strah, da bi imeli pri uporabi apnenskega dušika, neuspehe, je odveč, če uvažujete to-le: Prvič: apnenski dušik se mora raztrositi približno 8 dnij pred setvijo. Drugič: apnenski dušik se naj uporablja v zemlji, ki je lepo obdelana, oziroma v zemlji, ki ima dosti bakterij! S tem se omogoči tvorjenje že omenjenega strupenega cijanamida i. t. d. še pred kaljenjem; ravnokotako je omogočeno dovolj naglo pretvarjanje teh produktov v amonijak — delo, katero oskrbije bakterije — da se izključi škodljivo učinkovanje na kali. Na močvirni zemlji ni pričakovati z apnenskim dušikom uspehov, na pešeni zemlji pa so uspehi še dobri, če se pognoji še s hlevskim gnojem v svrhu pomnoženja bakterij. Apnenski dušik uporabljamo tudi kot gnojilo čez setev, toda raztrositi ga moramo dovolj rano; za ozimino meseca svečana. Prevlačenje (brananje) je neobhodno potrebno. Nekteri kmetovalci niso hoteli uporabljati čilskega solitra za to, ker se zelo praši (kadi). Temu se je odpomoglo s tem, da se pripravlja apnenski dušik za gnojenje sedaj tudi brez prahu. Za zatiranje repiča (repice, repnice, grintave zeli, česnovke), za kar je apnenski dušik pripraven, če ga dovolj rano trosimo (ko se prikažejo na repici 2 do 3 lističi) se uporablja v čim mogoče razdrobljeni obliki, drobnem prašku. V slučajih, kjer se se le potem, ko že rastline rastejo, pokaže potreba gnojenja z dušičnatimi gnojili (n. pr. da setev preraste rastlinske škodljivce), mora se seveda uporabljati čilski solitar. Pri že večjih rastlinah škoduje apnenski dušik zopet manj; učinkovanje pa v tem slučaju nikdar ni tako hitro kakor pri čilju.

Ako poslušaj kmetovalec svet, uporabljati po možnosti apnenski dušik, ne bo si le prihranil marsiktere kronice, ampak sodeloval bo tudi pri uravnavi cen, ker se bodo kmalu skrčila naročila za solitar in bo cena potem padla; pa tudi cena žveplenokislemu amonijaku bo šla navzdol. Na stavljeno vprašanje: Čilski ali apnenski amonijak? velja sedaj le edino ta odgovor: Kjer-le in če sploh je mogoče, nadomesti se naj dušik — ne oziraje se na hlevski gnoj in zeleno gnojenje — do nadalje z apnenskim dušikom.

R. Steppes, kmetijski učitelj.

Carina.

Že opetovano sem sam slišal pritožbe, da naš list prinaša članke, katerih udje ne čitajo. To baje velja zlasti o agrarnopolitičnih člankih, katerih

vsebina je pri prostemu ljudstvu nerazumljiva, to-raj je za nje brez vrednosti. Te pritožbe pa niso neutemeljene.

Vsebina omenjenih člankov je sicer tudi za našega kmeta velevažna, toda ker se mu niso razložili razni pojmi, ne more presoditi važnosti obravnavanega predmeta.

Da bodete v bodoče lažje sledili poučnim razpravam, ki jih najdete tuintam v „Gospodarskem Glasniku“, hočem — kolikor je pač v mojih skromnih močeh — za sedaj obrazložiti najpotebnejše o carini.

Carina*) je javna dača, ki se plača od raznega blaga, katero gre čez meje kakšnega gospodarskega ali davčnega ozemlja.

Že v starodavnih časih ko še narodi niti niso poznali denarja, ampak se je blago zamenjaval z blagom, toraj pri menjalnih kupčijah, se je odrajtovala carina. Pobiral se je ta davek za rabo cest, mostov, rek, za varno zavetje ladje v pristanišču; prodajalec je plačeval carino za prostor na sejmiščih po trgih in v mestih, kjer je hotel spraviti v denar svoje pridelke in izdelke.

V Atenah in ostalih grških državah se je že več stoletij pred Kristom pobirala raznovrstna carina. Znašala je petdeseti del vrednosti blaga in se je morala odrajtati v denarju. V poznejši dobi se je pobirala od blaga, ki se je uvažalo ali izvažalo, dvajsetina njegove vrednosti. Izvoz nekterih pridelkov, ki so bili za ljudstvo neobhodno potrebni, je bil prepovedan, n. pr. zrnja, olja i. t. d.

V starem Rimu je bila carina najstarejši redni državni dohodek in se je že zahtevala za časa kraljev (753 pr. Kr. r.). Država je prvotno tirjala to davščino v pristaniščih, po cestah in na mostih. Znašala je $\frac{1}{2}$ do $2\frac{1}{2}$ odstotka vrednosti blaga. Večkrat se je sicer v rimskem cesarstvu carina odpravila, toda kmalu zopet upeljala. V cesarski dobi (toraj za časa Kristusovega rojstva) se je uveljavil obmejni carinski sistem za celo državo, smatralo se je celo cesarstvo kot jedno carinsko ozemlje. Poleg tega se je odrajtovala še krajevna carina.

Zgodnji srednji vek je prevzel od starih Rimljanov zlasti ta davek. Plačati jo je bilo treba pri prehodu skozi gotove kraje z živahnim prometom, v pristaniščih, na mejah, cestah i. t. d. Dostokrat se je pobirala kar v blagu, toraj se je trgovcu odvzel gotov odstotek njegovega blaga. Tudi za spremstvo, ki ga je dobil od mogočnih vitezov po nevarnih cestah, je plačeval trgovec davščino — carino.

Nemški cesarji so imeli takozvani carinski regal. Oni so pazili na to, da se carina ni tirjala po krivici, ampak le za rabo cest in mostov, ktere je bilo treba napraviti in popravljati; razventega pa za varstvo, katero je zagotovil vitez kupcu z oboreženimi vojaki in hlapci. Cesarji so imeli pravico na svojem ozemlju vpeljati novo carino in jo pobirati. Te svoje pravice pa so tudi podeljevali svojim velikašem, kojih vojsčake in denar so potrebovali za vojne. Cesarji pa so tudi oproščali o raznih prilikah razne svoje in tuje podložnike od plačila carine. To svoboščino so zlasti uživali potovalci na cesarski dvor, plemenitaši, duhovni velikaši, vojaki in romarji. Za gotove reči, ki jih je potnik potreboval vsak čas za svojo osebno rabo, pa se ni pobirala carina.

Ko so postali vsled oslabiljenja cesarske moči v posameznih vojvodinah deželni vojvodi skoro samosvoji, odvzeli so tudi carinski regal svojemu vladarju.

V poznejši dobi se carina ni več pobirala za rabo cest, mostov, posamezno spremstvo i. t. d., posebič, ampak posamezna vojvodina se je smatrala kot jednotno carinsko ozemlje. Te dežele, ki so zaprle svoje meje s carino proti svojim sosedom, so bile sicer izprva majhne, toda uvedle so zboljšanje in ohranjanje prometa; kajti carina se je plačevala sedaj le na mejah. Male dežele so se združile kmalo v celo skupino, provincijo, in še pozneje v državne obmejne carinske jednote, zavladal je sistem obmejne carine. Ko je zmagala misel združenega carinskega ozemlja proti zgoraj omenjeni medzemni carini, pomenilo je to ogromen napredek. Seveda pa manjka obmejni carini značilni znak nekdanje te dače, da se jo namreč odrajta za to ali ono delo ali uslugo (cesto, most, spremstvo). Carina se je spoznala in cenila kot bogat vir državnih dohod-

*) Ako se mogoče kdo izmed čitateljev hoče bolj poglobiti v carinska vprašanja, čita naj knjigo od Schönberga, Bluntschlija, Matlekovitsa, Roscherja, Wagnerja i. t. d.

kov. Z nakladanjem carine je država imela očividen namen, pridobiti javnemu gospodarstvu lepe dohodke. Dali so ji jih pred vsem trgovci in kupci. Ker pa je kupčija v večji meri prva uvedla rabo denarja in denarni promet v prometno življenje, in ker je toraj bila prva in glavna nositeljica denarnega gospodarstva, zagotovila si je država nadaljno korist, da je dobila prejemke v suhem denarju in to že v dobi, ko še je bilo iztirjanje davka v gotovini v povojih in združeno z velikimi težkočami. Tako je toraj carina postala davek. (Še pride.)

O pridelovanju cikoriije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko.

Napisal Dr. Julij Olschowy, plačani docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministru.

(Konec.)

Glede načina in visokosti obratnih stroškov izkazujejo sušilnice znatne razlike. V splošnem lahko povdarjamo, da se mora smatrati v današnjih razmerah obratni strošek v znesku 2 K 72 v do 2 K 80 v za metrski stot kot jake zadovoljiv, v znesku 3 K 12 v še kot sprejemljiv, v višjem znesku kakor 3 K 12 v pa kot nedopusten. V neki sušilnici v okraju Jaromir je odpadlo od pridelovalnih stroškov po 2 K 72 v — 154 K za koks (ogljino), 1·8 v za svečavo in mazanje, 37·3 v na plače za sušenje in nadzorovanje, 2·8 v za strežbo pri lokomobilih, 5 v za spravljanje gotovega pridelka v vreče, 18·7 v za dovažanje in tehtanje, 25·8 v za dela na dvorišču, 1·6 v za postrežbo in pranje in 25 v na upravne izdatke.

Amortizacijski deleži, ki se morajo vsako leto vpoustaviti v računski zaključek, se premikajo pri poslopih od 1 do 5 odstotkov, pri strojni napravi med 5 in 15 odstotki in pri drugem inventarju med 10 do 25 odstotki. Splošno se lahko pripomni, da navadno vpoustavijo polagatelji računov prej premajhne, kakor pa prevelike amortizacijske zneske v račune.

Od zadrug najeti posojilni zneski so zelo različne visokosti. Če so stroški naprav visoki, kakor tudi takrat, ako podpišejo člani malo deležev, ali če država in dežela bodisi ne dovolita prav nobenih, bodisi le relativno male podpore, dosežejo dolgovi in ž njimi obresti, ki se morajo vsako leto pokriti, znatno visokost, kar ima posledico občutno zmanjšanje kupnine, ki jo zadruga plačuje svojim članom za izročitev surove cikoriije.

Od zadrug za surovo cikoriijino korenje plačane cene gredo celo vrsto let na kvišku. Leta 1907 se je plačalo za metrski stot 3 K 28 v, leta 1911 3 K 90 v in do 4 K, po nekterih krajih celo več. Za bodočnost se sme z gotovostjo pričakovati še boljše vnovčenje surove cikoriije. Od zasebnih sušilnic plačane cene so sicer tudi poskočile, toda ostale so vendarle zmiraj ne znatno za cenami zadrugnih sušilnic. Leta 1907 so ponujale zasebne sušilnice le 2 K 60 v, leta 1911 le 3 K za metrski stot surove cikoriije.

Razmerje množin, v katerem stoji surova cikoriija k posušeni, ni v vseh letnikih in tudi ne v vseh sušilnicah istega letnika jednaka. V mokrotnih letih, kakor na primer leta 1910, je bilo potrebno za 100 kil suhe cikoriije 386 do 400 kil svežega korenja. V normalnih letih pa se že lahko dobi iz 350 do 368 kil svežega korenja 100 kil posušene cikoriije.

Posušena cikoriija se prodaja raznim tvrdkam (Henrik Franck sinovi v Lincu, Berger v Horky i. dr.), proti pismeni pogodbi. Odjemalci polagajo posebno važnost na to, da je pridelek brez napake; opozarjajo na to okolnost, da morejo podelati le blago najboljše kakovosti, in da se slabše blago tudi z dovoljenjem še tako visokega popusta pri teži ne more spremeniti v pridelke izvrstne kakovosti. Vodje sušilnic imajo toraj povoda dovolj, obračati na svoje podrejene obrate največjo pazljivost, da dosežejo pridelek, ki odgovarja zahtevam kupcev.

Da dosežemo pridelek najboljše vrste, mora se pred vsem gledati na to, da spada sušilnici izročeno surovo korenje dolgi gladki magdeburški cikoriiji; da se je popolnoma zrelo spravilo in dobro obrezalo, da vsled mraza in plesni ni trpelo in da ni vsled nepravilnega shranjenja postalo kisló in rudeče. Tudi se ne sme primešati korenje rastlin s poganjki. Iz korenja take vrste dobljeni pridelek se smatra kot prvovrsten, ako se je sušenje vršilo le pri kurjavi s koksom in se ni po-

zneje dovršilo kakor 25. novembra, in če je suha cikoriija svetla, trda, ne ožgana in dobro osnažena. Kot dobro osnaženo blago se smatra takrat, ako množina malih koreninskih delov ne znaša več kakor 1 odstotek. V svrhu dosege take stopinje snage se suhi pridelek prerešeta na 8 milimetrskem situ.

V pismenih pogodbah, ki se sestavijo pri prodaji, se pred vsem ugotovi dobavna množina suhega pridelka, nadalje prej označena zahteva o njega kakovosti in končno dobavni pogoji, kakor tudi cena, ki jo mora plačati odjemalec za pridelek. Glede izročanja suhe cikoriije je treba omeniti, da se navadno ne izroči naenkrat, ampak v oddelkih od druge polovice meseca septembra do druge polovice novembra. Odpošlje se vsakokrat še le tedaj, ko se je popolnoma ohladil pridelek. Kot datum izročitve se smatra datum prevzemnega pečata železniškega urada. Istega dne, ko se je blago predalo železnici, mora se poslati odjemalcu račun, ki naj nosi datum prevzemnega pečata tovrstnega lista. Ako se enega in istega dne odpošlje več vagonov suhe cikoriije jedni in isti tvrdki, treba je izpostaviti le jedno fakture. Po prihodu na določeni kraj, preiskusajo zastopniki tvrdke blago glede njega kakovosti in ga steh-tajo v navzočnosti dveh prič. Plača se le pri tem tehtanju ugotovljena teža. O morebitnih primanjkljajih teže ali presežkih se brez odloga obvesti odpošiljatelj. Plača se takoj po prevzemu blaga. Dogovorjene cene je treba razumeti tako, da se plača 100 kil čiste teže všteti dovažanje na najbližjo železniško postajo.

Kup je sklenjen, ko potrdi pismeno prodajalec sprejem od tvrdke kupujoče izpostavljene in mu doposlane pogodbe. Potrdi se naj če le možno tekom treh dni.

Za izročitev pogojene prodane množine jamči prodajalec z vsem svojim cikoriijnim pridelkom; ako ta ne zadostuje za izročitev potrebne množine, je prodajalec obvezan, bodisi plačati tvrdki — kakor pač zona želi — primanjkljaj množine po vsakokratni kupni ceni, bodisi kupiti to množino drugod in jo naknadno poslati tvrdki.

Za razsojenje pravnih sporov iz prodajnih pogodb je zmiraj pristojno okrajno sodišče, kjer ima tvrdka svoj sedež. Pri takih sporih se ne sme v smislu posebnih dogovorov opirati na vis maior, določbe pravil, posebne okolnosti in slične izgovore.

c) Kakšne nade moremo staviti danes na vnovčenje korenja na Štajerskem:

Najvažnejši predpogoj za rentabiliteto pridelovanja je ta — kakor že prej omenjeno, da stoji v okolišu produkcije sušilnica in da plačuje, če je ta sušilnica zasebna ali tovarniška sušilnica, primerno ceno za surovo cikoriijo. Z ozirom na to, da se ne izplačajo manjše sušilnice za cikoriijo, ozirati bi se trebalo na Štajerskem le na srednje-velike do večje sušilnice, ki bi jih naj ne postavljali posamezniki, ampak bodisi le tovarniška podjetja, ki reflektirajo na posušeni pridelek, bodisi zadrugnim potom. Brezdvomno je od teh dvoje načinov prvo navedeni bolj priposti, in zaradi tega je smatral pisatelj za dobro, stopiti v zvezo s tvrdko Henrik Franck sinovi v Lincu, ki ima tudi v Zagrebu tovarno za cikoriijo, da se ugotovi, če bi bila sploh in pod kakšnimi pogoji pripravljena ta tvrdka, postaviti na ptujskem polju sušilnico za cikoriijo. Iz teh sicer neobveznih pogajanj se razvidi, da smatra tvrdka pred vsem za neobhodno potrebno, da se delajo večletni poskusi s pridelovanjem cikoriije, in da bi mogla še le takrat, ako bi ti poskusi dovedli do ugodnih uspehov, misliti na stavljanje sušilnice v prej omenjenem okolišu. Nadalje je tvrdka naglašala, da bi mogla staviti, če bi že v resnici prišlo do tega, le pod pogojem, če bi se v tem kraju vsaj 300 hektarov nasadilo s cikoriijo in če se pridelovalci obvežejo, zalagati sušilnico skozi pet let z gotovo množino korenja in se za sedaj zadovoljijo s ceno 3 K 50 v do 3 K 60 v za metrski stot.

V slučaju, da bi hotela tvrdka Franck sinovi postaviti na Štajerskem sušilnico, moralo bi se v resnici odmeniti za pridelovanje cikoriije večje površje, najmanj v obsegu, kakor to zahteva tvrdka, in razventega bi se morali posamezni pridelovalci obvezati pridelovati cikoriijo več let in jo pošiljati sušilnici. Glede cene bi se naj zahtevalo, da se določi vsako leto in samoobsebi umljivo na pravičen način, ki odgovarja vsakokratni vrednosti pridelka. Da se izognemo tozadavnem razočaranjem, bilo bi dobro, ako se ustvari v dobavnih

pogodbah že iz začetka potrebna podlaga za pravično določevanje cene. Cena 3·50 do 3·60 K, ki jo je tvrdka ponujala jeseni lanskega leta za metrski stot suhega cikoriijinega korenja, je nespremljiva, ker menda ne bo zadostovala z ozirom na običajne visoke dnine na Srednjem in Spodnjem Štajerskem, da bi se pridelovala cikoriija z dobičkom. Pri ti ceni pa bi bilo stavljanje sušilnice na Štajerskem sicer tudi do cela odveč, ker bi kmetovalci dobili v najugodnejšem slučaju za svoj surovi pridelek le tisto kupnino, ki jo lahko danes dobijo, ako odpošljejo surovo cikoriijino korenje s približnimi stroški 70 K za metrski stot v Zagreb in ga tam oddajo tovarni po 4 K 20 v za jednoto.

V splošnem lahko rečemo, da lahko zahtevajo štajerski kmetovalci za svoj surovi pridelek tiste cene kakor češki pridelovalci, ki so se združili v sušilne zadruge. Ako bi tvrdka Franck sinovi ne bila pripravljena, dovoliti jednakih cen, ne preostajalo bi štajerskim kmetovalcem drugega, če se bodo sploh hoteli pečati s pridelovanjem cikoriije, kakor se resno baviti z mislijo, da se postavijo zadrugne sušilnice po češkem vzgledu. Z ozirom na razmere, ki so za pridelovanje cikoriije ugodne, kakor tudi upoštevajoč okolnost, da se od štajerskih kmetovalcev lahko pričakuje, da bodo pri ustanovljenju in vodstvu sušilnih zadrug postopali s previdnostjo in spretnostjo, je brezdvomno, da bi dovedla ustanovitev zadrugnih sušilnic za cikoriijo na Štajerskem do naprave, ki bi ne koristila samo posamezniku, ampak bi prišla v prid tudi občnosti.

IV. Podelavanje posušene cikoriijinega korenja.

Posušena cikoriija se v kavinih surogatnih tovarnah v valjastih ali obličastih bobnih takodolgo praži nad lahkim ognjem, da postane drob-ljiva in dobi svetlo rujavo barvo. V takem stanu se cikoriija nato zmelje v raznih mlinih v debeli prah, kateri pride potem v kupčijo kot znani kavini dodatek. Prejšnje čase se je dodalo posušnemu kavinemu korenju pred praženjem rastlinskih mastij (sezamovo ali oreho olje) v to svrhu, da dobi pridelek temnorujavo barvo in bolj všečen duh in okus. Tudi se je dodalo praženemu in zdrobljenemu pridelku bodisi vode, bodisi se je pustil produkt tako dolgo ležati v kletih, kojih zrak se je z napeljanim vodnim soparom ohranil mokrotan, da je sprejel vase precejšnjo množino vode (do 25 odstotkov). Za pridelovanje slabjših vrst se je uporabilo slabo sesnaženo ali celo tudi neopranó korenje, tako da je gotovo blago vsebovalo 20 do 30, tuintam celo 40 odstotkov pepela. Zmlet gotov dodatek je marsikogar izpodbudil k ponarejanju ravnokotno kakor pri sličnih pridelkih, in posledica temu je bila, da se cikoriija ni prepogosto dobilo v popolnoma pristnem stanu. Kot sredstva za ponarejanje so se uporabile glina, zemljiska rumenica, prah od opeke, krastova skorja in zelo pogostoma tudi krmska in sladkorna pesa; slednji so se pripravljali na ravno isti način kakor cikoriijino korenje. Prašanje, imamo li opraviti s pristno ali ponarejeno cikoriijo — to prašanje se lahko reši le s mikroskopičnim preskovanjem. Pri spoznanju pristne cikoriije nam služijo kot značilni vodilni elementi plutaste stanice zunanje skorje, nadalje cevke in končno tudi mlečkaste cevke, o kojih sestavi smo že podali natančneje podatke v prejšnjem poglavju. V primeri s spoznanjem pristne cikoriije je določitev tujih primeskov z ozirom na njih raznovrstnost z ne-jednakimi težkočami združeno. Ne da bi se spuščali v posameznosti teh preiskovanj, opozarjamo na to, da se lahko spozna morebiti dodatku primešana pesa na stanicah kristalizovanega peska, ki so napolnjene z apnenim oksalatom in zelo majhnimi kristali.

V novejšem času se proizvaja dodatek z ozirom na tehtnično zelo znatno izpopolnjevo postopanje brez napake. Sedaj ne pride več v promet kot mokrotna, mazasta snov, ampak kot suh, debel rujav prah, in tudi ponarejanje je splošno bolj redko. Uporaba cikoriije kot primatek kavi je v Avstriji zelo razširjena, vendar pa mora prestati z drugimi kavinimi primateki, zlasti z primatekom, ki se proizvaja iz fig, hudo konkurenčno borbo.

V Avstriji obstoji 151 tovarnen za proizvodnjo kavinih dodatkov, od katerih odpade na Nižje Avstrijsko 57, na Česko 41, na Moravsko 14, na Šlezijo in Galicijo po 6, na Zgornje Avstrijsko, Tirolsko in Štajersko po 5, na Koroško 4, na Solnograško in Kranjsko po 3 in na Istro 2,

Število tovarov za kavine dodatke, ki jih podelavajo cikorijsko korenje, in sicer izključno ali poleg drugih surovin, znaša na Češkem 17, v Galiciji 4, na Stajerskem 2 in na Spodnjem in Zgornjem Avstrijskem po 1. Skupno število teh tovarov znaša toraj v Avstriji 25. Največjim podjetjem, ki se bavijo s proizvodnjem kavinega dodatka iz fig, spada tvrdka Julij Meinel na Dunaju, ki ima v Avstriji 1 centralo, 64 podružnic in 200 zalog in v Ogrskem 1 centralo in 15 podružnic. V podelovanju posušene cikorijske zavzema prvo mesto tvrdka Henrik Franck sinovi, kojih prvotni dom je Ludwigsborg na Virtemberškem. Ta je postavila razven v Lincu še tudi tovarne v Komotau, Hořitz, Pardubicah, Plznu, Krakovi, Skavini, Kašavi, Zagrebu in Bukareštu. O množini kavinih dodatkov, ki se proizvajajo vsako leto v Avstriji, nimamo statističnih podatkov.

Iz podružnic.

— Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici je imela dne 4. avgusta 1912 v šoli pri Sv. Jurju ob Ščavnici slavnostno zborovanje in predavanje gospoda inž. Zidanškega. Slavnostnega zborovanja se je udeležilo lepo število kmetov kakor tudi gospodov učiteljev. Zastopnik osrednjega odbora gospod Franc Thaler je v poljudnih besedah označil zasluge gospoda Nemca za podružnično delovanje v prospeh našega kmetijstva ter mu izročil od občnega zbora priznano bronasto medaljo z diplomom. Diplomom za priznanje je imel dobiti tudi gospod župan Trstenjak, ki pa se vsled izrednih družinskih razmer slavnosti ni mogel udeležiti, ter se mu bode ista izročila pri slavnosti v Ivanjcih. Gospod Thaler je nadalje po daljšem lepem nagovoru izročil gospodu Nemcu še premijo I. rano v znesku 20 K za izborni izvršeni knjigovodstvo. Gospod Nemeč se gospodu zastopniku kakor tudi osrednjemu odboru za priznanje iskreno zahvali, izrazeč se, da mu podeljeno priznanje ne bo samo v trenutno veselje, ampak v bodrilo za krepko delo na gospodarskem polju. Gospod načelnik Breznik, ki je celo slavnost še spočetka otvoril z lepim govorom s posebnim ozirom na pomen današnje slavnosti, preda besedo gospodu predavatelju inž. Zidanškeku. Gospod je pri tem predavanju zares pokazal, da je po teh kratkih letih, odkar deluje porazmerju časa pri naših podružnicah kot potovalni učitelj postal izkušen in ljubezniv predavatelj. Predavanje se je vrstilo o različnih zadevah naše živinoreje in pridelovanja krme. Gospod je narisal različne izkušnje, ki jih je doživel na svojih gospodarskih potovanjih v Švici in drugod. Izborna poraba gnojnice tamkaj je jako povzdignila kakovost in množino krme tamošnjim živinorejcem. Vsaka hiša ima voz s sodom za izvažanje gnojnice. Izboljšanje travnikov po močvirjih se z drenažo lahko doseže, posebno, ako se v ta namen ustanovi vodna zadruga. Država da takrat večjo podporo, in delo se lažje izvrši. Živina potrebuje, ako hočemo doseči res dobre uspehe, tečne in lepe krme. Pravilo naj bode toraj vsakega živinorejca, pridobiti si kar največ in dobre krme po možnosti z najmanjšimi stroški. Naša živina pri govedu in svinjah se za pleme naj jemlje zmiraj le iz starejše lege. Taka živina je dorasla krepka in potrebuje za vzgojo manje truda, a večji uspeh. Splošno pa je treba pri celi reji računati, da vemo, kako se nam izplača naš trud. Prav priporočljivo dandanašnji je torej, da vodimo knjigo o našem delu in naših računih. Gospod predavatelj je seveda predaval vse bolj obširno, le žal, da se vsled izgube izvirnega spisa gospoda tajnika ne more celo natančno priobčiti predavanja. Gospod načelnik se konečno predavatelju zahvali za izborni predavanje ter omenja še o namenu kmetijske družbe, o ugodnostih, ki jih kot podružnica lahko imamo i. t. d. Samo v letu 1912 imamo zabeležiti že lepe koristi, tako, da smo samo v tem letu dobili po družbi do sedaj najmanj 1500 K. Pristopajte tedaj, da bode kmetijska organizacija močna in krepko šla naprej. Na to zaključil gospod načelnik z zahvalo na vse lepo zborovanje.

Nemeč.

Podružnica v Rogaški Slatini. Vsled izvanredne podpore visokega centralnega odbora je bilo podružnici omogočeno, nabaviti za svoje člane trijer s sortirnimi strojem. P. t. člani se naj izvolijo zaradi uporabe trijerja obrniti na podružničnega načelnika gospoda Andreja Drogeniga v Rogatcu. Pristojbina za rabo tega stroja se od članov ne bo pobirala.

Prašanja in odgovori.

??

??

??

Uradno. Razglas

glede desetmesečnega kmetijskega tečaja na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob južni železnici.

Ta tečaj se začne početkom 11. novembra t. l. in traja do konca avgusta prihodnjega leta. Sprejme se 28 učencev, med temi 10 brezplačno. Drugi plačajo za celi tečaj po 280 K v polletnih obrokih naprej. Od slednjih si lahko nekateri izprosijo tudi štipendije od okrajnih zastopov, posojilnic i. t. d., ki so se velikodušno dovolile. Za ta znesek dobijo učenci v zavodu pouk, stanovanje, hrano in pranje perila. Knjige, obleko in razne šolske potrebnosti si morajo nabavljati sami. S seboj si morajo tudi prinesiti za celi tečaj zadostujočo obleko, perilo in obuvalo, potrebščine za snaženje in krpanje obleke ter obuvala.

Sprejemajo se le najmanj 16 let stari štajerci, ki so s povoljnim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo starejši od 16 let, ki so že dalje časa pri kmetijstvu sodelovali, zlasti če hočejo ostati kmetje.

Lastnorčno pisane prošnje za sprejem se naj pošljejo najkasneje do 1. oktobra podpisaneemu ravnateljstvu. Prošnjam se naj priloži: krstni list, domovnica, odpustnica, oziroma druga šolska spričevala, zdravniško spričevalo glede telesne sposobnosti za ta poklic, spričevalo o nravnosti in za deželno prosto mesto ali kako štipendijo tudi spričevalo o premoženjskih razmerah. Kdor je pripravljen vstopiti na lastne stroške, naj to opomni v prošnji.

Ravnateljstvo deželne kmetijske šole v Št. Jurju ob južni železnici, dne 1. septembra 1912.

J. Bellé.

Razglas

zaradi zagotovljenja kruha in ovsa za leto 1913 v okrožju domobranskega poveljništva v Gradcu.

C. k. intendantca domobranskega poveljništva v Gradcu nam je poslala razglas, iz katerega posnamemo, da potrebuje imenovano domobransko poveljništvo za čas od 1. januarja do 31. decembra 1913 naslednje množine ovsa, in da se vršijo tozadevne zagotovitvene razprave v sledečih dneh:

Dne 31. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne pri intendantci domobranskega poveljništva v Gradcu za 2300 meterskih stotov ovsa; dne 29. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne pri domobranskem postajnem poveljništvu v Ljubnem za 170 meterskih stotov ovsa;

dne 5. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne pri upravnici komisiji pri nadomestnem kadru domobransko-infanterijskega polka št. 26 v Mariboru za 560 meterskih stotov ovsa;

dne 4. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne pri domobranskem postajnem poveljništvu v Celju za 190 meterskih stotov ovsa.

Natančnejši pogoji, katerih se je treba držati pri pondbi, se izvejo pri intendantci domobranskega poveljništva v Gradcu, pa tudi v pisarni c. k. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3.

Gospodinjski tečaj na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel.

Šesttedenski gospodinjski tečaj na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. se začne letos dne 22. septembra. 10 prostih mest so dobile sledeče prositeljice že od prejšnjih let, ki so letos prošnje ponovile:

1. Ban Marija v Pesjem; 2. Brumen Marija od Male Nedelje; 3. Duh Alojzija od Sv. Marjeta ob Pesnici; 4. Gračnar Marija iz Brda pri Planini; 5. Jančič Marija od Sv. Ane-Makole; 6. Jurančič Matilda, Andrenci pršta Sv. Andraž; 7. Plavec Marija, Bolehnica; 8. Pučnik Roza, Dobrova; 9. Samec Marija, Arclin pri Vojniku; 10. Vrečer Marija od Sv. Lovrenca pri Storah.

Ozirati se je bilo v prvi vrsti na te. Posebno letos ni nikakor mogoče sprejeti večje število kakor 10, toraj se tečaj letos sploh ne razpiše in ni za letos nikakor več mogoče se na daljne prošnje ozirati.

J. Bellé.

Vposlano.

Urad za prodajo strojev pri c. k. kmetijski družbi na Dunaju. Ker so kmetovalci opetovano vprašali pri c. k. kmetijski družbi na Dunaju, kje bi si mogli najbolje nabaviti kmetijske stroje, bavil se je osrednji odbor te družbe s tem vprašanjem in ustanovil oddelek za dajanje nasvetov v tehničnih zadevah v zvezi s prodajo kmetijskih in gozdarskih strojev. Ta oddelek se je otvoril dne 10. avgusta t. l. in obsega njegovo delovanje nabavo vseh mogočih kmetijskih in gozdarskih strojev in orodij (tudi njih nadomestnih delov), kakor tudi komplet-

nih obratnih naprav, mlekaren, žganjaren, transmisij, notranjih naprav delavnic i. t. d., nadalje popravke strojev in orodij. Vodstvo tega oddelka se je poverilo večletnemu ravnatelju dunajske podružnice tvrdke R. Sack, Lipsko-Plagwitz, gospodu Sigfridu Gerstl. Urad za prodajo strojev bo šel kmetovalcem in gozdarjem vsak čas na roko z nasveti in bo jih zalagal s cenimi stroji in orodji to- in inozemstva in sicer za tisto ceno, kakor bi jih naročili naravnost v dotični tovarni. V to svrhu bo se napravila velika zaloga in trajna razstava strojev, koje ogled se vsakemu interesentu najtopleje priporoča.

Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trte na špalirju. To je naslov 12. zvezka „Kmetijske knjižnice“, ki jo izdaja c. k. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. Knjižico je z znano natančnostjo in zelo pregledno spisal gospod Bohuslav Skalický, c. k. vinarski nadzornik za Kranjsko, ter jo je opremil z 41 podobami, tako da knjižica ne opisuje le vzgoje trte ter pridelovanja in razpečavanja grozdja, ampak vse to tudi nazorno kaže v podobah. Čudno je, da se v naših vinorodnih krajih, ki še že izdavnja pečajo z vinstvom, še zmeraj tako pomanjkljivo ravna s trtnimi špalirji, za pridelovanje namiznega grozdja se pa vinogradniki tako malo zanimajo, da ga v veliki meri k nam uvažajo iz drugih dežel, celo v vinorodne kraje same. Kako se vse to umno uravnava, je gospod Skalický natančno opisal v svoji knjižici. Opisal je posamezne trtne vrste, pripravne za pridelovanje namiznega grozdja in za vzgojo na špalirju; potem ameriške podloge, ki so pripravne za te vrste; kako se pripravi svet za saditev; kako se trte sade, goje, oskrbujejo in gnoje; kako se varujejo škodljivcev in boleznih; kako se grozdje trga, razpošilja in spravlja; in končno, kako se grozdje tudi rabi za zdravlilo. Če je knjižica koristna že vinogradnikom, koliko bolj potrebna in koristna je onim ljubiteljem grozdja, ki si iz veselja goje po nekaj trt na prikladnih, solčnih krajih. Marsikdo si zasadi ali bi si rad zasadi nekaj trt, pa ne ve, kako naj z njimi ravna. Iz te zadrege ga reši knjižica Skalického, ki mu za vsa opravila nudi potrebnih navodil. — Navzlic temu, da knjižica obsega 64 strani in ima 41 podob, stane vendarle samo 50 v, da jo pač vsak vinogradnik ali ljubitelj vinske trte lahko kupi. Denar je treba naprej poslati, ker se knjižica na upanje ne daje, po povzetju pa preveč stane. Naroča se pri c. k. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Louske puške

z vsemi zaželenimi posebnostmi, po vsaki ceni, priznано najboljšo izdelane in za to tudi odgovarjajoče vsem zahtevam pri streljanju, nadalje pistole, samokrese, brovine in sploh vse v to stroko spadajoče izdelke priporoča po najnižjih cenah že slavno znana tvrdka

Prva borovljaska orožnotovarnaška družba
Peter Wernig
družba z omejeno zavezo, Borovlje, Koroško.
Ceniki o orožju zastoj in poštuine prosto.
Popravila se prevzamejo za najnižjo ceno. 200—12

Mučne bolečine na živčevju

bolanemu človeku oženijo bolj življenje, kakor vsaka druga bolezen. Toda učenci, ki so raziskovali to bolezen, so našli v živilu Nutrigen uspešno protisredstvo te boleznih. Nutrigen obstoji po največ iz lecitina ter vsebuje redilne snovi, po katerih raste kri in mišice. Dolgotrajni zdravniški poskusi so dognali, da je Nutrigen najboljšo in najvarnejšo, tudi pri trajni uporabi najneškodljivše ter najlažje prebavljivo sredstvo, s katerim se pomaga proti slabosti živčevja. 349—2

Vsako dobi nekoliko Nutrigena za poskušnjo in še zraven zdravniško razpravo popolnoma

brezplačno in poštuine prosto.

Prepričajte se toraj osebno o nedosežni dobroti Nutrigena. Zahtevajte poskušnjo in zdravniško razpravo!

Nutrigenovo podjetje
Budapest, VI., Hajós-u. 3.
oddelek 193.

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Komisijonela prodaja sadja na Dunaju.

Naznanjamo s tem, da bo Zveza do nadalje zopet prodajala vsak četrtek in petek na veliki dunajski tržnici sadje svojih članov, oziroma pri nji včlanjenih zadrug.

Sadje se prevzame v komisijonelo prodajo na podlagi poprejšnje prijave in pritrditve zastran Zveze. V slednjem slučaju se razven izdatkov v gotovini (tovornina, izdatki za spravljanje na trg in tržna pristojbina) še odtegne 5% od kosmatega izkupička.

Za skrbno spravljanje in posodo mora poskrbeti zmiraj vpošiljatelj sam.

Prijave, v katerih naj bo naveden natančen naslov, množina vsake vrste, ki je na razpolago, in nje kakovost, čas, kedaj bi se sadje poslalo, navedba članstva, se naj pošljejo Zvezi.

II.

Poročilo glede blagovnega prometa Zveze.

1. Nakup vina za deželno vzorno klet.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem bo kupila letos za svojo deželno vzorno klet v Eggenbergu le majhno množino letošnjega vinskega mošta od kadi, večje svoje potrebe letošnjega vina bo pokrila še le po prvem pretakanju.

Uljudno toraj pozivljemo svoje članice, da se čim prej prijavi za prodajo svojega vinskega mošta in vina. Prijave za prodajo niso obvezne in vkljub temu lahko vinogradar proda svoje blago tudi drugam.

2. Cene žita za setev.

Ponujamo, dokler je kaj zaloge:

Zimsko rž, petkuško, prvi štajerski pridelek od originalne setve K 28.—

Zimska pšenica, vrsta Groß-Bleu, štajerski pridelek „ 30.—

Zimski ječmen „ 26.—

Zimska grašica „ 84.—

za 100 kg čiste teže, od graškega kolodvora proč, brez vsakega popusta, plačljivo v 14 dneh po prejemu računa.

Zrnje se oddaja le v vrečah po 50 kg čiste teže, in zaračunamo vreče po jedni kroni, vendar pa jih vzamemo zopet nazaj za ravnoisto ceno, če se pošljejo v dobrem stanu tekom 4 tednov tovrnino prosto Gradec južni kolodvor.

Na zahtevanje vpošljemo vzorce.

3. Štajerska pesa.

Tiste naše članice, ki lahko oddajo pridelano seme štajerske pese, naj nam čim prej naznanijo množino, ki jo lahko prodajo.

4. Nova tarifa pri tvornini za umetni gnoj.

Z ozirom na to, da je stopila v veljavo s 1. septembrom 1912 tarifa za krajevno blago na c. k. avstrijskih državnih železnicah, se je spremenila tudi tarifa za tovrnino umetnega gnoja, toda le pri nabavi celih vagonov.

Nova nižana tovrnina — pri daljavah od od 300 do 700 kilometro ostane pri starem — se zaračuna, če:

1. se uporabi kakor dosihdob umetni gnoj kot taki,

2. se plača tovrnina za vagon, 10.000 kg se toraj sme naložiti le na 10 tonske vagone, da se ne zaračuna višji tovrninski nastavek. Priporočamo toraj, ker se iz Nemčije uvozi mnogo umetnega gnoja, kjer primanjkuje 10 tonskih vagonov, da se naročajo pri nas vagoni od 10.000 do 15.000 kg; to pa v interesu hitrejša nabave in uporabe nižane tarife.

5. Hitro naročevanje zaradi zmanjkanja vagonov.

Uljudno prosimo svoje članice, da si čim prej naročijo umetnih gnojil, ker jeseni vsled zmanjkanja vagonov ne moremo naročil naglo od-

pravljati, in so tvrdke že sedaj pogovile 3 do 4 tedenske roke za pošiljanje.

6. Bakreno galico,

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, najboljše kakovosti v vrečah po 100 kg po od 15. junija t. l. veljavni ceni K 64.—; kraj odpošiljatve Gradec, Maribor ali Celje določi Zveza; 100 kg z vrečo vred brutto za neto. Vreče po 50 kg se podražijo za 60 vinarjev pri 100 kg. Z ozirom na vedno višje cene moremo imeti razmeroma le majhne množine bakrene galice na skladišču. Priporočamo torej svojim članom, da si jo omislijo čim prej in nam naročila vpošljo, kakor hitro mogoče, kajti ni izključeno, da se bodo cene še bolj zvišale.

7. Žveplo.

Ventillato Trezza, najfinejša kakovost, v bombazevih vrečah, po 25 kg, od našega skladišča v Mariboru ob Dravi, 100 kg za 21 K 50 v.

8. Sol za jed in živino.

Ker so zvišale soline v Aussee pristojbino za nakladanje, se podraži sol od 1. septembra 1912 za 4 vin. pri 100 kg.

9. Cene trijerjev.

Javljamo s tem svojim članom, da je zvišala Zveza nemško-avstrijskih tvrdk za trijerje cene vseh trijerje za 10 odstotkov, ne zaračunajo pa se več v bodoče stroški za spravljanje.

10. Umetna gnojila.

Zveza oddaja:

Apneni dušik s 15 do 17% dušika v 75 kg vrečah, bruto za neto à K 136 za kilogramski odstotek dušika, če se vzame celi vagon, franko na vse štajerske postaje. V manjših množinah od Gradca za 100 kil približno K 25.50.

Žvepleno kisli amonijak, posušen in zmlat, s 20.6% dušika. V manjših množinah od Gradca proč 36 K za 100 kg, bruto za neto z vrečo vred.

III.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca avgusta 1912. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. julija 1912	—	—	8,397.066	71	4,706.289	31	—	—
Promet avgusta 1912	257.223	20	225.473	58	201.247	11	219.148	20
Skupaj	257.223	20	8,622.540	29	4,907.536	42	219.148	20
Proč vračila	—	—	257.223	20	219.148	20	—	—
Stanje dne 31. avgusta 1912	—	—	8,365.317	09	4,688.388	22	—	—

B. Druge kmetijske zadrug in društva.

Kmetijske zadrug	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. julija 1912	—	—	3.789	10	1,248.807	51	—	—
Promet avgusta 1912 . . .	1.021	60	6.186	82	27.780	09	10.988	11
Skupaj	1.021	60	9.975	92	1,276.587	60	10.988	11
Proč vračila	—	—	1.021	60	10.988	11	—	—
Stanje dne 31. avgusta 1912	—	—	8.954	32	1,265.599	49	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca avgusta 1912 K 903.092.09

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca avgusta 1912 „ 45.976.62

Stanje vseh vlog koncem avgusta 1912 „ 8,374.271.41

Stanje vsega kredita „ 1912 „ 5,953.987.71

Uvoz blaga v avgustu 1912 „ 48.059.48

Izvoz „ 1912 „ 108.400.26

Skupni promet meseca avgusta 1912 „ 156.459.74

Število pridruženih posojilnih društev koncem avgusta 1912: 285.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem avgusta 1912: 91.

IV.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudeb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudeb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudeb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje druge kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca septembra, oktobra in novembra 1912.

Sejmi z rogato živino: Dne 19. in 26. septembra; dne 3., 10., 17., 24. in 31. oktobra; dne 7., 14., 21. in 28. novembra.

Dva dni pred sejmom s klavno živino se vrši sejem z živino za vzrejo.

Sejmi s klavno živino: Dne 20. in 27. septembra; dne 4., 11., 18., 25. in 31. oktobra; dne 8., 15., 22. in 29. novembra.

Konjski sejmi: v četrtek dne 3. oktobra in v četrtek dne 7. novembra.

Ponudbe:

Oskrbništvo grajščine Steinhof pri Radgoni, 8 mladih bikov, pingavskih in simodolskih, kakor tudi teh križancev, 6 mesecev do 1 1/2 leta starih, za nadaljno vzrejo. Cena 1 K 12 v za kilogram od mestne tehtnice v Radgoni. Posamezni repi se ne oddajo.

Jožef Heinrich, Hengsberg pri Wildonu: Kravo s teletom, simodolsko križanko, 600 K težko za 620 K; je dobra molzna krava.

Franc Thoma, Gröbming: mlado kravo gorskih liscev s 3 tedni starim teletom, lepe rasti, približno 580 kg 600 K.

Karl Neuper, pivovarnar in posestnik, Bad Aussee: 1 pingavskega bika, 1 1/2 leta starega, premovanega, rod se more dokazati, 550 kg 680 K.

Oskrbništvo grofa d'Avernas, Neuschloss, pošta Wundschuh, 8 izvrstnih telic za vzrejo, pingavske pasme, 6 do 8 mesecev brejih, 470 do 550 kg težkih, cena za komad 530 do 650 K.

Hugo pl. Baltz, grajščina Hollerhof, pošta Rein pri Gratweinu, krasno kravo, simodolko, približno 800 kg, molze na novo, K 800.

Kmetijska podružnica v Solčavi ponuja: 150 glav podrejenih ovac, 100 glav podrejene živine in 50 komadov lepih ovac za vzrejo, zelandске pasme; cena 80 v do 1 K za 1 kg.

Štefan Kock, po domače Gangl, v Stenzengreithu, pošta Radegund, 2 vprežna vola, muricodolske pasme, 5 let stara, 900 do 950 kg, 85 K za 100 kg; 1 plemenjaka, 2 leti starega, 300 kg, 96 K za 100 kg.

Dr. Tausch, Razvanje, pošta Hoče, 1 pingavsko kravo, prav dobrega plemena, po 3. teletu, 540 kg; 1 pingavsko telico, 15 mesecev staro, 270 kg, 1 K za 1 kg žive teže.

Grajščina Pöglhof, Bruck n. M., 3 muricodolske krave, med temi je jedna še le storila, dve pa breje; živa teža 500 do 620 kg; 1 lep montafonski bik, 2 3/4 leta star. Tudi se oddajo vsak čas mladi biki-plemenjaki in teleta.

Viljem Lässer v Landschachu pri Knittelfeldu, 1 bika-plemenjaka, muropoljske pasme, 21 mesecev starega, približno 550 kg, 580 K.

Alojz Brauchart, veleposestnik v Ivnici, 1 plemenskega bika marijnodvorske pasme, dveletnega, 500 kg, K 1.20 za kilo.

Naročila.

Viktor Glaser, Ruše pri Mariboru, kupi mlado telico holandske pasme.

Oskrbništvo Frauneder, Urgenthal pri Brucku ob Muri, kupi vsak čas na novo molzne krave.

F. L. Fery, oskrbnštvo grajščine Meyerberg pri Celju, 8 telic dobre pasme.

Grajščina Hohenrain, pošta Sv. Peter pri Gradcu, kupi vsak čas dobre krave molznice.

Oskrbništvo grajščine Baltahof, pošta Kumberg pri Gradcu, kupi dva mlada pingavska bika za vzrejo, 1 do 1 1/2 leto stara.

Prosimo, da se pri ponudbah živine naveda po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pisмено drugače pogodili.

IV.

Poročila o graškem sejmu z živino za vzrejo.

Sejem z živino za vzrejo, ki se vrši že izza 16. julija vsak teden dva dni pred sejmom s klavno živino, je postal kaj živahen, ker se prižene od tedna do tedna več živine. Prišlo je že mnogo tujih kupcev, tako tudi iz Češkega.

Do sedaj so se prignale na sejem le krave-molznice in breje krave. Povprašuje pa se tudi po mladi živini, mladih in vprežnih volih in telicah, tako da priporočamo, naj priženejo živino-rejci tudi to živino na sejem.

Opozarjamo naše članice na to okolnost in jih vabimo na te sejme ter pripomnimo, da bo vnovčevalnica za živino zveze gospodarskih združenj na Štajerskem tudi tozadevno šla na roko živinorejcem pri prodaji te živine.

Predno se je pojavila kuga na gobcu in parkljih so moravske sladkorne tovarne kaj rade kupovale vprežne vole in tudi za podrejo na graških sejmih. To se lahko ponovi, to da do sedaj se je prignilo premalo živine.

Ko se prižene dovolj živine, prišli bodo brezdvomno zopet tudi ti kupci, kar nam je dovolj jasno pokazal do sedaj sejem z živino za vzrejo.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	11	—	8	50	8	50	10	—	10	—	—	—
Ormož ..	50	11	—	8	50	8	—	8	—	10	—	11	—
Gradec ..	50	12	50	11	—	11	—	12	—	10	50	10	25
Ljubno ..	50	12	50	10	25	11	50	13	—	11	—	—	—
Maribor ..	50	11	25	10	75	10	—	10	75	10	75	12	—
Ptuj ...	50	11	25	10	50	10	—	10	50	10	—	—	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	11	50	10	64	10	81	10	37	—	—	—	—
Solnograd ..	50	12	15	10	15	—	—	10	80	11	30	—	—
Dunaj ..	50	11	27	10	12	10	27	10	70	10	30	—	—
Ljubljana ..	50	12	42	10	87	10	60	11	47	9	90	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	—	—	—	—	2	40	2	—	2	30	2	—
Ormož ..	50	11	50	14	—	3	—	2	50	2	—	1	50
Gradec ..	50	11	50	17	50	3	10	2	95	2	25	—	—
Ljubno ..	50	—	—	22	—	4	—	3	—	3	50	3	—
Maribor ..	50	11	50	13	50	2	50	—	—	2	25	2	—
Ptuj ...	50	—	—	—	—	3	60	3	20	3	50	2	90
Celovec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 30. avgusta do 5. septembra 1912. Pripeljalo se je 36 vozov s 431 metriskimi stoti sena in 20 vozov s 231 metriskimi stoti slame; sejem je bil slabše obiskan, ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.40 do K 6.80, sladko od K 5.60 do K 7.—; ržena slama od K 4.— do K 5.—; pšenična slama od K 4.— do K 4.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 5. septembra 1912. Prignilo se je 428 volov, 353 bikov, 430 krav, 19 živih telet in 140 konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 5 volov, 90 bikov, 430 krav, — telet; na Gornje Štajersko:

70 volov, 16 bikov, 82 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Trst: — vol, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 44 volov, 30 bikov, 26 krav, 14 telet; Swico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Češko: 70 volov, 72 bikov, 158 krav, 10 telet. Moravsko: 4 voli, 50 bikov, 34 krav, — telet; Nemško: 50 volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 100.— do K 110.— (izjemoma K 114.—), poltolsti od K 92.— do K 98.—, suhi od K 86.— do K 90.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 80.— do K 90.—, poltolste od K 64.— do K 78.—, suhe od K 52.— do K 60.—; biki od K 78.— do K 98.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; čez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina do 82.— do K 94.—.

Sejem klavne živine dne 6. septembra 1912. Zaklana živina: 589 telet, 2284 svinj, 22 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.32 do K 1.44; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.46 do K 1.52; mlade svinje od K 1.64 do K 1.68; nemške pitanske svinje od K 1.58 do K 1.64; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.64 do K 1.70; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.56 do K 1.62; mesne svinje od K 1.56 do K 1.62; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.54 do K 1.56; bosnjaške pitanske svinje, suhe, od —.— do K —.—; ovce od K —.80 do K 1.10; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—. Kupčija živahna. Cena napreduje.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 22. septembra v Deutsch-Feistritz, okr. Frohnleiten.

Dne 23. septembra v Trieben*, okr. Rottenmann; v Frojach*, okr. Murau; v Lassingu, okr. Rottenmann; v Št. Jurju na juž. žel.**, okr. Celje; v Langenwangu*, okr. Mürzzuschlag; v Št. Florijanu**, okr. Deutschlandsberg; v Gratwein, okr. Okolica Gradec; v Saala, okr. Voitsberg; v Irdningu**.

Dne 24. septembra v Feldbachu**; v Modriachu**, okr. Voitsberg; v Ernovžu, okr. Lipnica; pri Sv. Trojici v Slov. Gor.**; okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; pri Sv. Marjeti, okr. Slovenska Bistrica; v Šmartinu pri Slovenjem Gradcu; v Oberwölzu; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Remšniku**, okr. Marenberg.

Dne 25. septembra v Lipnici**; pri Sv. Trojici v Slov. Gor.**; okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; v Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 26. septembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (z rogato živino).

Dne 27. septembra v Rogatcu (sejem s ščetinarji); pri Sv. Urbanu, okr. Ptuj; v Gradcu (z zaklano klavno živino).

Dne 28. septembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 29. septembra v Riegersburgu**, okr. Feldbach; v Uebelbachu, okr. Feldbach; v Mooskirchenu**, okr. Voitsberg; v Stoffernu, okr. Friedberg; v Grafendorfu, okr. Hartberg; v Söchau**, okr. Knittelfeld; v Gleinstättenu**, okr. Arvež; v Spielfeldu, okr. Lipnica; v Wildonu**; v Št. Mihaelu pri Leoben; v Rottenmannu*; pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju**, okr. Ptuj; v Gaishornu, okr. Rottenmann; v Cmureku*; v Soštanju**; v Pilštanju**, okr. Kozje; v Passailu**, okr. Weiz; na Vranskem**; v Št. Rupertu*, okr. Weiz; v Marenberku**; v Predlitzu**, okr. Murau.

Dne 30. septembra v Gröbmingu*; v Konjicah**; na Dolu**, okr. Laško; v Št. Erhardu, okr. Bruck; v Waltersdorfu**, okr. Hartberg; v Arvežu**.

Dne 1. oktobra v Neubergu**, okr. Mürzzuschlag; v Hirschegeu-Rain**, okr. Voitsberg; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni.

Dne 2. oktobra v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež; pri Sv. Petru, okr. Leoben, v Ptuj (konjski sejem, sejem z govedom in ščetinarji); v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje.

Dne 3. oktobra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem s konji in rogato živino).

Dne 4. oktobra v Schwanbergu**, okr. Deutschlandsberg; v Kirchplatz-Fernitzu, okr. Graška Okolica; v Lankowitzu**, okr. Voitsberg; pri Sv. Lenartu v Slov. Gor.**; v Zalcu**, okr. Celje; v Jurkloštru**, okr. Laško; v Pölsu nad Judenburgom; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Gradcu (z zaklano klavno živino); v Bischfeldu*, okr. Knittelfeld; v Tillmitschu**, okr. Lipnica; v Št. Mihaelu nad Leobnom** (tudi konjski sejem); v Admontu**, okr. Liezen; v Brežicah (svinjski sejem); pri Sv. Marjeti*, okr. Neumarkt.

Pazite na svoje zdravje. Bodite previdni in ne uničite svojih živcev! Ako pa čutite, da so oslabele vaše telesne in duševne moči, potrudite se, da pridobite zopet moč z uporabo umetnih živil. V to svrhu je posebna pripravno svetovno znano sredstvo Nutrigen, ki vsebuje najdragocenejšo redilne snovi in kri tvorne soli. To živilo lahko poskusite brezplačno, ker ga dobi vsakdo nekoliko za poskušnje in še poučno knjigo zastonj od „Nutrigen podjetja, Budapest, Hajós utca 3, oddelek 198“.

Opozarjanje.

P. n. čitatelj Gosp. Gl. priporočamo solidno velotvrdo za sukno, M. Tomec v Hampolcu, ki ponuja moderne in trpežne snovi za možko in žensko obleko. Navedena trdka prilaga vsem današnjim iztisom Glasnikovim prospekta, s katerimi si lahko vsak, ki namerava kupiti dobro blago, naroči vzorcev za obleko, ki ga bodo pri izberbi po svoji lepoti gotovo razveselili.

Tam je gotovo smolika na spolovilih kriva kjer se

krave ne obrejijo

ali zavržejo; sramnica je otečena in zadnjica pordečela in obložena s sluznato gnojnim mozolci i. t. d. Pokliče se naj kolikor mogoče brzo živinodravnik, ki bo zvrčal (zlečil) z „Bissulinom“ prav hitro. Če se začne takoj spočetka zdraviti, se ohrani lahko cel hlev pred okuženjem. Varuje pa se naj vsak pred ponarejanjem. Pravi „Bissulin“ nosi ime na zavittku. Brošurice s sliko, ki predstavlja bolezen, pošilja vsakomur zastonj tovarna za kemične izdelke **H. Trommsdorff, Aachen.** (Sestava: 0,25% socojodolovega živega srebra in mast.)

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena
Posname izborni in ne potrebuje nobenih popravil.
Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo.
Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“, Model 1909 je v marsičem zboljšán. 89—12 — Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravlanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrmljami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

4. 7/11—24 Kmetijska zadruga v Kilbu.
Prvi zavod za izdelovanje mlinjskih kamnov
E. J. HELLER, r. z. z. o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Pri jesenskem gnojenju

polja in travnikov naj ne opusti noben kmetovalec, gnojiti razven s fosfati (Tomažovo žlindro, kostno moko ali superfosfatom) zmiraj tudi s

kajnitom ali 40 odstotno kalijevo gnojilno soljo.

Kot srednje gnojenje se računa na oral = 1600 štirjaških seznejev, 300 kil kajnita ali 100 kil 40odstotne kalijeve gnojilne soli, ki se kratko pred trošenjem umetnih gnojil pomeša s fosfati.

Da se pravočasno dobijo kalijeva gnojila, se priporoča, jih takoj naročiti.

Pojasnila in brošurice o uporabi vseh umetnih gnojil se brezplačno dobé pri:

Kmet. pisarnica za pojasnila kalisindikata Dunaj, VIII/2 Skoda ulice 3.

Landw. Auskunftsstelle des Kalisyndikats WIEN, VIII/2 Skodagasse 3.

Pozor pred malovrednim blagom!

Thomasova moka I.

je najboljša in najcenejša fosfornato gnojilo, ki se lahko rabi vsak čas in pri vseh rastlinah.

Za čistost in za nakazano vsebino fosforjeve kisline, raztopne do zadnjega v citrónski kislini, kakor za fino zmleto moko, zaznamovano s

štiriperesno deteljico

garantira (jamči) znana in že z nad 30 letnimi, vedno sijajno uspelimi skušnjami glede Thomasove moke 65—24

kupčijska pisarna za fosfatovo moko čeških Thomasovih tovarn
Dunaj I., Bauernmarkt 13.

Najnovjše in najboljše škropilnice za gnojnico,

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 m. — Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvornica za vodovode in sesaljke

Ant. Kunz, c. in k. dvorna dobavnik, Mähr.-Weißkirchen.

Žito ni več snetljivo

če se rabi

Numa Dupuy & Komp., semenska zamako

Že 29 let z velikim uspehom rabljena proti smrdljivi snetivosti pšenice, sajasti in prašni koruze, ječmena, ovsra, krompirja i. t. d. Zavoj za 2 metrska stota semena stane 50 vinarjev, za 1 metrski stot 26 vinarjev. Svarimo pred manj vrednimi ponarejki. — Glavne zaloge: Aleksa Ertla sinovi, C. F. Schubert, Ignac Schatzl, M. Weinkopf in Simon Rappel v Gradcu. — Prodaje: Maribor: M. Berdajs; Radgona: F. Kržišnik; Cmurek: Joh. Kolletnig; Wildon: C. Leitner; Gleisdorf: Alojz Grogger; Fürstenfeld: Alex. Loidl; Alojz Lorenzoni; Afenz: Ed. Michaeler; Lonč: K. Birbaum; Slovenska Bistrica: F. Stiger in sin, A. Pinter, Karl Kopatsch; Weiz: J. Dellefant ml.; Trofajach: J. Hofers Nachf.; Etmisl: Ambr. Zieglers Wwe.; Fohnsdorf: A. Pfusterschmidt; Hartberg: H. Knarr; Lipnica: J. B. Seredinsky; Gnas: Leop. Preglhof; Stubenberg: Ant. Steinbäcker; Pöllau: Louis Friedrich; Kammer: Franz Aigner; Loipersdorf: A. Kolb; Ptuj: Josef Kasimir, V. Schulfink, V. Leposcha. 848—3

Numa Dupuy & Komp., Dunaj, VI/1, Windmühlgasse 11B.

Rodbinam

kot prirojenim ljubiteljicam čašice
dobre žitne kave, prijetnega in polnega
okusa, služi najbolje Franckova Perl-rž.
Prava samo z napisom: Perlo: in kav-
nim mlinčkom: kot tvorniško znamko.

281—5

Grand Prix na svetovni razstavi v Parizu 1900

Kwizdov kornajburški živinski prašek
dijeteljno sredstvo za konje, rogalino in ovce.

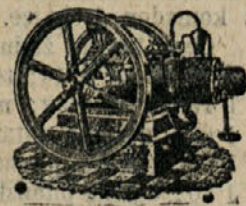
Cena velike katičke 1-40, male škatičke 1-70. Že cez 60 let z uspehom v porabi v tistih blevih, kjer živina noče jesti, slabo prebavlja in se želi zvečanje mlečnosti pri kravarh.

Kwizdov kornajburški živinski prašek je le tedaj pristen, če ima zraven stoječo varstveno znamko; dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. — Glavna zaloga:

Franz Iv. Kwizda, c. in k. avstroogreški, kralj. rumunski in kralj. bulgarski dvorni dobavatelj,
okrožni lekarnar, Korneuburg pri Dunaju. 205—24

Ilustrovani cenilniki zastoj in poštnine prosto.

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Komanditno društvo Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6

179a—12

Heiligenstädterstraße 83 La.

Tovarna za gumijske izdelke „Elbe“ Dunaj, IX., Frankgasse 1.

Če potrebujete

frake za cepljenje frf, cevi za pretakanje vina, priprave za zafiranje peronospore

ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

Navedena tovarna zalaga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3.

103—24

Izkopavalnik za krompir „Welt“-Roder

272—3 model 1912

je neizogibno potreben za vsakega krompir pridelujočega kmetovaleca! — Enostavna in solidna konstrukcija, neopustljiv sestav. — Priročen za vsko zemljo, globino in širino. — Dela se ž njim, ker in pretežek, prav lahko, čisto in hitro, o čem svedočijo mnoga priznanja.

Zahtevajte, da se vam vpošlje brezplačno cenovnik števil. 394a o „Welt“-Izkopavalnikih od

PH. MAYFARTH & Co.

tovarnarja za kmetijske in obrtne stroje Dunaj II., Taborstraße števil. 71.

700 prvih daril, zlatih kolajni itd. — 1500 delavcev in uradnikov. Preprodajalci in zastopniki se iščejo.

